

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Ataatsimiinnermi aalajangikkanik eqikkaaneq siunnersuisoqatigiit ataatsimiinneranit

Ulloq 16. aamma 17. novembari 2016

Sumiiffik Hotel Hans Egede, Nuuk

Sammissaq Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivisa
(IPKNS) ataatsimiinnerat

Siunnersuisoqatigiivini Ilaasortat peqataasut

Bodil Karlshøj (Transparency International Greenland),
Inge Olsvig Brandt (Naligiissitaanermik Siunnersortit),
Lise Mørup Dalsgaard (Kalaallit Eqqartuussissuserisut),
Poul Kreutzmann (Kalaallit Nunaata Eqqartuussiviani Illersuisut
Peqatigiiffiat),
Leif Fontaine (KNAPK),
Loritha Henriksen (Utoqqaat Peqatigiiffiat),
Carl Christian Olsen (Inuit Issittormiut Siunnersuisoqatigiiffiat ICC),
Anne Mette Nyborg Lauritsen (Ilisimatusarfik),
Anita Hoffer (Sulisitsisut GE),
Aviâja Egede Lynge (Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivik MIO)
Emma Lennert (Kalaallit Nunaanni Meeqqat Inuusuttullu
Siunnersuisoqatigiiffiat Sorlak) (sisamangornermi peqataavoq)

Pisinnaajunnaartut Trine Nørby Olesen (Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivik, MIO),
Ludvig Larsen (SIK) (siulersuisup tullia),
Katrine Hjelholt Nathanielsen (Meeqqat Inuunerissut, MIBB),
Nukajaraq Blytmann (KNIPK),
Stina Berthelsen Sværd (Nanubørn),
Søren Thestrup (INIAAN)

Peqataasaut allat Jonas Christoffersen (Inuit Pisinnaatitaaffiit Ingerlatsivik, IMR),
Lise Garkier Hendriksen (IMR),
Mandana Zarreparvar (IMR),
Signe Hinz Andersen (IMR),
Martin H Jensen (Allatsi GRM, Isumaginninnermut, Ilaqutariinnut,
Naligiissitaanermut Inatsinillu atortitsinnermut Naalakkersuisoqarfik,
INIAAN)

Ataatsimiinnermik ingerlatsisoq Imaqarniliortoq

Inaluk Brandt
Martin H. Jensen (INIAAN)

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Pingasunnorneq ulloq 16. novembari

1) Tikilluaqqusineq aamma saqqummiussineq, siulittaasoq Inge Olsvig Brandt-imit

Siulittaasoq Inge Olsvig Brandt ataatsimiinnermut tikilluaqqusivoq, aamma ukiup ingerlanerani pisimasunik annertunerusunik naatsumik oqaluttuarpoq, ilagalugu GRM suliassa qarfiup allanngortinneqarnera, Naalakkersuisoq nutaaq Sara Olsvig aamma GRM-ip nalilersuiffiqineqarnera.

Aammalu Lise Mørup Dalsgaard ataatsimiinnermik ingerlatsisutut qinerneqarpoq.

2) Pilersaarutip eqqartorneqarnera, ullormut oqaaluuserisassat akuerineqarneri aamma imaqarniliukkap akuerineqarnera.

Siulittaasup malugeqquaa, siulersuisunut GRM-imit IMR-ip siulersuisunut ilaasortamik nutaamik qinersisoqarnissaa.

IMR-ip siulersuisunut qinersineq ullormut oqaaluuserisassanut ilannguneqarpoq, kingornatigut akuerineqartumik.

Imaqaniliornera akuerineqarpoq, kisianni malugeqquneqarpoq, siumut sammisumik peqqissaarussamik imaqarniuliuneq annertunerusumik ukkatarineqassasoq, ilagalugu pingaarnertut suleqatigiit eqimattakkaat siuariarnerat pillugu.

3) Siunneruisoqatigiivisa ilaasortaasa ilisimatitseqatigiinnerat

Ilaasortanit tamanit ilisimatitseqatigiinneqarpoq. Ataatsimut isiginninneq Ilanngussaq 1-itut ilannguneqarpoq.

Suleqatigiinnit eqimattakkaanit aamma nutaanik paasissutissiisoqarpoq. Eqimattakkaat arlallit, inuttut imaluunniit internettekkut naapinnissartik unammillernartippaat.

Inatsisitigut isumannaatsuunermi eqimattakkaat piviusumik paasissutissiissutigaat, suliassat allassimaffiat naapertorlugu sulillutik, taanna IMR-imit suliarineqarsimavoq. Eqimattakkaat ataatsimiittarsimapput aamma tusarniaanermut akissuteqarsimapput isertitsivinni qasilitsumik serpartaatinik atuisinnaalernissaq pillugu inatsisissatut siunnersuummut, kiisalu ikiuinnermi akisussaataasunut inatsimmut.

Eqimattakkaanit allanit suliniuteqartoqarsimangilaq.

4) Siunnersuisoqatigiivisa katersuunnerannit ulloq 8. septembari 2016 ilisimatitsissut

Siulittaasup kallerriutigaa, siunneruisoqatigiivisa sammisarigaat innarluuteqarneq.

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Thomas Trier najuuppoq aamma innarluutillit pillugit isumaqatigiissut pillugu saqqummiivoq.

Aammalu Kirsten Olesen INIAAN-imit innarluutilinnut suliaasaqarfimmi politikikkut suliniutit pillugit saqqummiivoq.

Aalajangiunneqarpoq, GRM-ip tapersersora aamma innarluutillit oqaaseqartartuat, kiisalu ajornanngippat kommunalbestyrelset suleqatigalugit innarluutilinnut suliaasaqarfiit pitsanngorsarneqarnissaat. Saniatigut innarluutillit pillugit ataatsimiittoqarsinnaanera eqqaaneqarpoq.

5) Siunnersuisoqatigiivisa suliaasa killiffii pillugit Inge Olsvig Brandt-ip saqqummiussai

Aallaqqaammut Inge ilaasortat suliarisimasaannut annertuunut qujavoq.

Erseqqissarneqarpoq, paasinarsaaneq piffissamut malunnaataasimasoq.

Naalackersuisunit GRM-i nalilersuiffigineqarsimavoq.

Suliaasaqarfik allannortiterneqarsimavoq aamma qitiusumik Naalackersuisoq taarserneqarsimavoq.

Qaammatit arlallit GRM-i allaffissornermi sulissunneqarsimangilaq.

Attaveqaqatigiinnermut pilersaarut malinneqarsinnaasimangilaq, tassami suliasamat inuttatut atorfinitsinneqarsimasoq Qallunaat Nunaannut aallarsimammat, aamma taartissaanik pissarsisoqarsinnaasimangilaq.

Kalaallit Nunaanni Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit killiffinnik nalunaarusiaq 2016-ip suliarineranut tapersersuisoqarlarsimavoq.

Aammalu ataatsimiittoqartarsimavoq ilaatigut IMR-ilu.

6) Ataatsimut aningaasat agguagassat-eqimattakkaannit malittarinneqqissaarneq

Bodil-ip kalleriutigaa, qinnuteqartoqarsimammat ukunanit:

- Transparency Greenland aamma Kalaallit Eqqartuussissuserisut
- MIO aamma NanuBørn

Aammalu malugeqquneqarpoq, suli aningaasateqartoqarmat. Eqimattakkaat suli qinnuteqartoqarnissaa kissaatigaat, taamaalilluni aningaasat siunertamut pitsaasumut atorneqarsinnaaqullugit.

7) IMR-ip siulersuisuisa ataatsimiinnerannit malittareqqissaarineq Trine Olesen-imit, kiisalu IMR-ip siulersuisuinut ilaasortamik nutaamik qinersineq

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Trine Olesen-imit malittareqqissaarineq kinguartinneqarnissaa aalajangiunneqarpoq, ataatsimiinnermi ulloq siulleq peqataasinnaani nalunaarsimammat (Ullup tulliani aamma takkutsinngilaq).

IMR-ip siulittaasuanut marlunnik qineqqusaartoqarpoq, ukuusut Carl Christian Olsen aamma Anita Hoffer.

Qineqqusaartut marluullutik qineqqusaarnerminnut pissutigisatik oqaluttuaraat, aamma taasisoqarpoq.

Taasinerup inerneraa qineqqusaartut tamarmik immikkut talimanik taaneqarsimanerat. Taamaammat aalajangiunneqarpoq, taasineq e-mailikkut ingerlanneqassasoq.

Martin-ip taasineq ingerlatissavaa.

8) Allaffissornermi ikiorneqarneq aamma missingersuutiniq malittarinneqqissaarneq pillugu ilisimatitsissut Martin H Jensen-mit

Martin oqaluttuarpoq, allaffissornermi ikiorneqarneq pitsaanerpaasimanngitsoq, tamanna suliaasaqarfiup allagorneranik pissuteqarpoq.

Martin ilisimatitsivoq, tunniussineq amigartuusimasoq, missingersuutinillu aamma akiligassanik akiliinermi unammillernarsimasoq.

Missingersuutiniq malittarinneqqissaarneq ilanngussaq 2-mi ilannguneqarsimavoq.

Missingersuutiniq malittarinneqqissaarnermi isornartorsiorneqarpoq, GRM-i nalilersuinermi nalunaarusiamut ALS Research-imit suliarineqarsimasumut 50.000,00 kr.-inik akiliisimammat. Martin-ip tamanna misissorniarpaa.

Aammalu apeqquserneqarpoq GRM-ip nammineerluni aningaasanik aqutsisinaanera, periarfissaqarneris. Taamaalilluni aningaasanik aqutsineq atajuartumik anguneqaqqullugu. Tamanna Martin-ip aamma misissorniarpaa.

9) 2017-imut missingersuutiniq akuerinnineq

Missingersuutiniq eqimattakkaat siunnersuutaat misissorneqarpoq. Inge ilisimatitsivoq, suliaasaqarfiup allannortinneqannginnerani nassiunneqarsimasoq, akissummilli takkuttoqarsimanani.

INIAAN-imi aningaasaqarnermut akisussaasumut Martin-ip missingersuutit saqqummiussimavai, akuerisinnaasimannngilaali.

Martin-i aamma ilisimatitsivoq, Namminersorlutik Oqartussani sipaarneq pissutigalugu, GRM-i 2017-imi aningaasaqarnermi inatsimmi 10.000,00 kr.-inik ilanngaavigineqarnissaa.

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Missingersuutitut siunnersuutininik marlunnik nassiussisoqarpoq (Ilanngussaq 3-mi ilannguneqarpoq).

Taasisoqarpoq.

Marluk (Aviâja E. Lyngø aamma Lise Mørup Dalsgaard), taasinngillat, sinneri tamarmik siunnersuut 2 taavaat.

Aalajangiunneqarpoq, missingersuinerimi eqimattakkaat missingersuutitut siunnersuummut annikitsunik allannguisarsinnaasut.

10) Nalilersuinerimi nalunaarusiaq Inge Olsvig Brandt-imit

Inge-p nalunaarusiap pillugu pissutsit naatsumik saqqummiuppai, tassani pingaarnertut unnersuussutigineqartut isumaqatigai, kisiannili kukkunerit aamma amigaatit piviusut uparuarpai.

Martin-ip malugeqquaa, GRM-ip tusarniaanermut akissutaa ilanngunneqarumaartoq nalunaarusiamut Ilanngussatut.

Aalajangiunneqarpoq, Anita Hoffer ilaasortanit ataasiakkaanik akissutininik katersissasoq aamma GRM sinnerlugu ataatsimut tusarniaanermut akissummik nassiussissasoq.

11) IMR-ilu suleqatigiinneq?

Aallaqqaasiutigalugu aalajangiunneqassaaq, isumaqatigiissut pineqanngimmat, kisiannili qanoq pilersaarnermik nalunaarut pineqarmat.

GRM aamma IMR aallaaviatigut isumaqatigiissut iluarisimaarpaat.

Oqallinneq tunuliaqutigalugu aalajangiunneqarpoq, Lise Garkier Hendriksen-i qanoq pilersaarnermik nalunaarummumut aaqqiissutissanik allaqqitassianik nassitsissasoq. Aaqqiinerit pingaartumik sammissavaat immikkoortortaq innarluutilinnut tunngasoq, kiisalu erseqqissassallugu GRM-i kajumissutsimik suleqataasunik katitigaammat.

12) 2016-imi killiffimmik nalunaarusiamik saqqummiussineq IMR-imit

Mandana-p killiffimmik nalunaarusiap saqqummiunneqarnerata siunertaa naatsumik oqaluttuaraa. Erseqqissarneqarpoq, saqqummiussineq internettekkut aallakaatsinneqassasoq taamaalilluni Kalaallit Nunaat tamarmi peqataasinnaaqullugu.

Siunnersuutigineqarpoq, inuiaqatigiit amerlanerusut taamaalilluni peqataatinneqarsinnaasasut aqquissuussinerup tullia s.i. katersortarfimmi ingerlanneratigut.

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

Sisamangorneq ulloq 17. novembari

1) 2016-imi killiffimmik nalunaarusiaq IMR-imit

Immikkoortut sorliit pingaarnruppat aamma qanoq ililluni sammisat aamma unammillernartut suliarineqarsinnaappat, nalunaarusiami tikkuarneqartut?

Sammisat arlaliupput, immikkoortortap ataani suliarineqarsimasut, paasinarluartumik killiffimmi nalunaarusiamut attuumassuteqanngitsut.

Aallaqqaasiutitut oqallisigineqarpoq, GRM-ip allaffissorluni sulissunneqarneq qanoq ittoq kissaatigeneraa, ilagalugu qanoq allaffissorluni sulissunneqarneq issinnaanersoq, ”pisinnaatitaanermut illu”-mik sanasoqarpat aaqquissuussisimanerit allat peqatigalugit. Kissaatitut oqaatigineqarpoq, nammineq allaffeqarfeqarnissaq, kisianni aaqquissuussisimanerit allat allaffeqarfeqatigineqarsinnaapput.

Taassuma kingorna Mandana 2016-imi killiffimmik nalunaarusiamik saqqummiussivoq, taanna oqallinnermik kinguneqarpoq, qanoq killiffimmik nalunaarusiaq isikkoqarsinnaanersoq. Taassuma kingorna erseqqissarneqarpoq, il.il. ILO isumaqatigiissut nr. 169 ukkatarineqarsinnaasoq.

Mandana-p saqqummiussinera Ilanngussaq 4-mi ilanngunneqarpoq.

Signe innarluutillinnut isumaqatigiissut tunngasumik saqqummiussivoq, ilagalugu pingaartumik GRM-ip atuuffia naleqq. innarluutillinnut isumaqatigiissut § 33, stk. 2, sullissiviit namminersortut siuarsaallutik, illersuillutik aamma nakkutilliillutik suliai pillugit innarluutillit isumaqatigiissutaat naapertorlugu naammassineqarnissaat.

Tassunga tatillugu saqqummiunneqarpoq iliuusissatut pilersaarut, taasissutigineqarsimasoq. Iliuusissatut pilersaarut tamanit akueralugu taasissutigineqarpoq, aamma ataaseq taasinnigilaq (Emma Lennert).

Naggasiullugu Lise aamma Jonas takkupput, Sara Olsvig ataatsimeeqatigereerlugu. Lise iliuusissatut pilersaarummut IMR-ip aamma GRM-ip akornanni suleqatigiinnermut tunngasunik allannguutissanik suliaqarsimavoq.

Iliuusissatut pilersaarummut allannguutit naammagisimaarneqarluarput aamma nalunaajaat nutaaq Jonas-imit (IMR sinnerlugu) aamma Inge-mit (GRM sinnerlugu) atsiorneqarpoq.

Isumaqatigiissut aamma taasunga allaanguutit Ilanngussaq 5-imi ilanngunneqarput.

2) Siunnersuisoqatigiivisa 2017-imi sulinissaannik aaqquissuussineq

Siunnersuisoqatigiivisa aaqquissuunneqarnerat, ilagalugu suleqatigiit eqimattakkaat isummerfigineqarneri

Inuit Pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaata Siunnersuisoqatigiivi
Grønlands Råd for Menneskerettigheder

**Siunnersuisoqatigiivisa 2017-imut takorluugaat aamma anguniagaat, sumunnassaagut?
Ukiup ingerlaneranut pilersaarummik suliaqarneq
Atuuffik aamma akisussaaffiit agguataarneri
Namminersorlutik Oqartussanut missingersuutit, allaffissorneq namminersortoq il.il.
pillugit unnersuussutaasinnaasut**

Aalajangiunneqarpoq:

Inatsisitigut isumannaatsuunermi eqimattakkaat ataannassaaq, suleqatigiit eqimattakkaat sinneri atorunnaarsinneqassapput. Taarsiullugu eqimattakkuutaajugallartut pisariartillugu pilersinneqarsinnaapput.

Missingersuinnermi eqimattakkaat suliassaraat:

- Atorfimmik inuttassarsuineq, oqaloqatiginninnerit aamma atorfinnissamut pissutsinik Namminersorlutik Oqartussat suleqatigalugit erseqqissaanerit, allaffissornermi ikiortimik atorfinitsinnermut atatillugu
- Allaffimmut pequtillu pisariaqartut pissarsiarineqarsinnaanerannik misissuineq
- 2017-imut missingersuutit inaarutaasut suliarineri

Oqarasuaammik nakkutiginninneq, e-mailinik nassiussuineq aamma tusarniaanerit il.il. annikillilerlugit ingerlanneqassapput, suliaq taanna Inaluk Brandt-imit suliarineqarsimasoq. Siulittaasup nalliteqqittartumik maili misissortassavaa.

Politikkikkut maligassuineq, GRM-i qanoq 2017-imi sulissanissoq siulittaasumiippoq, taanna nalunaarummik suliaqassaaq. Inge nalunaarummik suliaqarsimavoq, taanna naleqqussarneqassaaq.

Ukiup ingerlaneranut pilersaarut suliarineqanngilaq.

Kalaallit Nunaanni 2016-imi inuit pisinnaatitaaffii pillugit killiffimmi nalunaarusiamik oqallisigininneq ataatsimiinnerup tulliani oqallisigineqassaaq.

3) Taasariaqarut allat

Martin-i kalerriivoq, siusinnerusukku Naalakkersuisoqarfimmit nalunaartoqarsimasoq, aningaasat utertinneqarumaartut.

Siulersuisoq Inge Olsvig Brandt-i ataatsimiinnermut pitsaasumut eqeersimaartumik peqataanermut qujavoq.